

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

อ.พ. ๖ /๒๕๕๒ สมัยประชุมสามัญทั่วไป

จัดทำโดย กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ
โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

เรียกดูเอกสารได้ที่

www.parliament.go.th/library

ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

นายชลน่าน ศรีแก้ว กับคณะ,
นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ,
นางวรศุณี สุวรรณปริสฺฐธิ กับคณะ,
นายนิยม วรปัญญา กับคณะ
และนายจตุติ ไกรฤกษ์ กับคณะ
เป็นผู้เสนอ

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นในเวลาจำกัด เพื่อให้ทันใช้ประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือญัตติ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยรวบรวมข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความ ข่าวจากสื่อต่าง ๆ และ/หรือสรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่สมาชิกรัฐสภา และผู้สนใจทั่วไป หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง เอกสารประกอบการพิจารณานี้ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑,๒,๓ สำนักวิชาการ เป็นผู้จัดทำ และเผยแพร่ทาง www.parliament.go.th/library ผู้ใดนำข้อความ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดในเอกสารนี้ไปลงพิมพ์ในเอกสารอื่น โปรดอ้างอิงที่มากำกับไว้ด้วย

ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ – ๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘ และ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๙

กลุ่มงานบริการวิชาการ

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
1. หลักการและเหตุผลแห่งร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายชลน่าน ศรีแก้ว กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	1
2. หลักการและเหตุผลแห่งร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	2
3. หลักการและเหตุผลแห่งร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นางวรศุติ สุวรรณปริสุทธ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	3
4. หลักการและเหตุผลแห่งร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายนิคม วรปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	4
5. หลักการและเหตุผลแห่งร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายจตุติ ไกรฤกษ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	5
6. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายชลน่าน ศรีแก้ว กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	6
7. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ , นางวรศุติ สุวรรณปริสุทธ์ กับคณะ , นายนิคม วรปัญญา กับคณะ และนายจตุติ ไกรฤกษ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	7
8. ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 กับร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายชลน่าน ศรีแก้ว กับคณะ , นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ , นางวรศุติ สุวรรณปริสุทธ์ กับคณะ , นายนิคม วรปัญญา กับคณะ และ นายจตุติ ไกรฤกษ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	8
9. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	18
10. สรุปฐานข้อมูลผู้สูงอายุในประเทศไทย	22
11. สิทธิของผู้สูงอายุตามหลักการขององค์การสหประชาชาติ	25
12. บทคัดย่องานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
13. นโยบายผู้สูงอายุในออสเตรเลีย ฮองกง ญี่ปุ่น และสิงคโปร์	35
14. มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2550	37
15. ผลการประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.)	38
16. ข่าวจากสื่อมวลชน	39

ผู้รับผิดชอบ

นางวิจิตรา วัชรภรณ์

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

นางอารยะหญิง จอมพลาพล

ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริการวิชาการ 3

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นางมาลินี คงรื่น

วิทยากร 8 ว.

นายวิชาญ ทรายอ่อน

วิทยากร 5

นางบุศรา เข้มทอง

นิตกร 5

นายณัฐพล ยิ่งกล้า

นิตกร 4

นางมัลลิกา สมบัติศิริ

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล 6

นางสาวอัชฌา ไตรมาลัย

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล 1

นางสาวเมษณีญา สนวนทรัพย์

เจ้าหน้าที่ธุรการ 4

23 กุมภาพันธ์ 2552

หลักการและเหตุผลแห่ง
ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นายชลอนาน ศรีแก้ว กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ดังต่อไปนี้
แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของผู้สูงอายุ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 11 (11))

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 53 กำหนดให้บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้สูงอายุมีสิทธิที่จะได้รับ เงินสวัสดิการเพื่อดำรงชีพเป็นรายเดือนจากรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

**หลักการและเหตุผลแห่ง
ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ)**

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ดังต่อไปนี้

1. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 9 (5))
2. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของผู้สูงอายุ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 11 (11))
3. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 20 (2))

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 53 กำหนดให้บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้สูงอายุมีสิทธิที่จะได้รับเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนจากรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

**หลักการและเหตุผลแห่ง
ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นางวรศุลี สุวรรณปริสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)**

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ดังต่อไปนี้

1. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ
(แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 9 (5))
2. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของผู้สูงอายุ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 11 (11))
3. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุน
(แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 20 (2))

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 53 กำหนดให้บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้สูงอายุมีสิทธิที่จะได้รับเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนจากรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

**หลักการและเหตุผลแห่ง
ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นายนิยม วรปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ)**

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ดังต่อไปนี้

1. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ
(แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 9 (5))
2. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของผู้สูงอายุ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 11 (11))
3. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุน
(แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 20 (2))

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 53 กำหนดให้บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ ถึงอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะ อย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้สูงอายุมีสิทธิที่จะได้รับเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนจากรัฐ เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่เคยทำคุณประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติมาก่อน ทั้งเป็นผู้ที่เคยมี พระคุณแก่นุชนคนรุ่นหลัง เช่น เป็นครู อาจารย์ บิดา มารดา หรือบุพการี แต่สภาพสังคมในปัจจุบัน ผู้สูงอายุกลับไม่ได้การเหลียวแลเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

**หลักการและเหตุผลแห่ง
ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นายจตุติ ไกรฤกษ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)**

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ดังต่อไปนี้

1. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 9 (5))
2. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของผู้สูงอายุ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 11 (11))
3. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 20 (2))

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 53 กำหนดให้บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้สูงอายุมีสิทธิที่จะได้รับเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนจากรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญ**ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....****(นายชื่อนาน ศรีแก้ว กัมภณะ, เป็นผู้เสนอ)**

---

1. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

2. วันใช้บังคับของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

3. กำหนดให้ผู้สูงอายุมีสិทธิได้รับเงินสวัสดิการเพื่อดำรงชีพเป็นรายเดือนจากรัฐ

สรุปสาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(นายบัญญัติ ศรีปัญญา กับคณะ, นางวรศุณี สุวรรณปริสุทธิ์ กับคณะ,
นายนิยม วรปัญญา กับคณะ และนายจตุติ ไกรฤกษ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

---

1. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ
ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...
  2. วันใช้บังคับของร่างพระราชบัญญัติ
ร่างพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
  3. กำหนดให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการอนุมัติการจ่ายเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนแก่ผู้สูงอายุ
  4. กำหนดให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนจากรัฐ
  5. กำหนดให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่พิจารณาอนุมัติการจ่ายเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนจากกองทุนแก่ผู้สูงอายุ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
-

ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กับ ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นายชอนัน ศรีแก้ว กับคณะ, นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ, นางวรรณี สุวรรณปริสุทธิ กับคณะ, นายนิยม วรปัญญา กับคณะ และนายจตุติ ไกรฤกษ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546	ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.				
	นายชอนัน ศรีแก้ว กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นางวรรณี สุวรรณปริสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายนิยม วรปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายจตุติ ไกรฤกษ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ
มาตรา 9 ให้คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (1) กำหนดนโยบายและแผน หลักเกี่ยวกับการคุ้มครอง การ ส่งเสริม และการสนับสนุน	มาตรา 1 พระราชบัญญัติ นี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...." มาตรา 2 พระราชบัญญัติ นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา 1 พระราชบัญญัติ นี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...." มาตรา 2 พระราชบัญญัติ นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา 1 พระราชบัญญัติ นี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...." มาตรา 2 พระราชบัญญัติ นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา 1 พระราชบัญญัติ นี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...." มาตรา 2 พระราชบัญญัติ นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา 1 พระราชบัญญัติ นี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...." มาตรา 2 พระราชบัญญัติ นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
	มาตรา 3 ให้ยกเลิกความ ใน (5) ของมาตรา 9 แห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ใช้ความต่อไปนี้ แทน	มาตรา 3 ให้ยกเลิกความ ใน (5) ของมาตรา 9 แห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ใช้ความต่อไปนี้ แทน	มาตรา 3 ให้ยกเลิกความ ใน (5) ของมาตรา 9 แห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ใช้ความต่อไปนี้ แทน	มาตรา 3 ให้ยกเลิกความ ใน (5) ของมาตรา 9 แห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ใช้ความต่อไปนี้ แทน	มาตรา 3 ให้ยกเลิกความ ใน (5) ของมาตรา 9 แห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ใช้ความต่อไปนี้ แทน

ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.					
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546	นายชอนัน ศรีแก้ว กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นางวรรณิ สุวรรณปริสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายนิยม วรปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายจตุ ใจรอุษ กับคณะ เป็นผู้เสนอ
<p>สภาพภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ โดยความ เห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ</p> <p>(2) กำหนดแนวทางปฏิบัติ ตามนโยบายและแผนหลักตาม (1) ตลอดจนประสานงานติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบาย และแผนหลัก ดังกล่าว</p> <p>(3) พิจารณาให้การสนับสนุน และช่วยเหลือ กิจกรรมของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน เกี่ยวกับการสงเคราะห์และการพัฒนาผู้สูงอายุ</p> <p>(4) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับ การบริหารกองทุน การจัดหา ผลประโยชน์และการจัดการกองทุน โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังตามมาตรา 20 (1)</p>					

ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.					
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546	นายชองน่าน ศรีแก้ว กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายบัญญัติ ศรีปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นางวรรณี สุวรรณปริสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายนิยม วรปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายจตุดี ไกรฤกษ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ
(5) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับ การพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อ การคุ้มครอง การส่งเสริม และ การสนับสนุนผู้สูงอายุตาม มาตรา 20 (2)	“(5) กำหนดระเบียบ เกี่ยวกับพิจารณาอนุมัติการ จ่ายเงินเพื่อการคุ้มครอง การ ส่งเสริม การสนับสนุน และ อนุมัติการจ่ายเบี้ยยังชีพเป็น รายเดือนแก่ผู้สูงอายุตามมาตรา 20 (2)”	“(5) กำหนดระเบียบ เกี่ยวกับพิจารณาอนุมัติการ จ่ายเงินเพื่อการคุ้มครอง การ ส่งเสริม การสนับสนุน และ อนุมัติการจ่ายเบี้ยยังชีพเป็น รายเดือนแก่ผู้สูงอายุตามมาตรา 20 (2)”	“(5) กำหนดระเบียบ เกี่ยวกับพิจารณาอนุมัติการ จ่ายเงินเพื่อการคุ้มครอง การ ส่งเสริม การสนับสนุน และ อนุมัติการจ่ายเบี้ยยังชีพเป็น รายเดือนแก่ผู้สูงอายุตามมาตรา 20 (2)”	“(5) กำหนดระเบียบ เกี่ยวกับพิจารณาอนุมัติการ จ่ายเงินเพื่อการคุ้มครอง การ ส่งเสริม การสนับสนุน และ อนุมัติการจ่ายเบี้ยยังชีพเป็น รายเดือนแก่ผู้สูงอายุตามมาตรา 20 (2)”	“(5) กำหนดระเบียบ เกี่ยวกับพิจารณาอนุมัติการ จ่ายเงินเพื่อการคุ้มครอง การ ส่งเสริม การสนับสนุน และ อนุมัติการจ่ายเบี้ยยังชีพเป็น รายเดือนแก่ผู้สูงอายุตามมาตรา 20 (2)”
(6) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับ การจัดทำรายงานสถานะการเงินและ การบริหารกองทุนตามมาตรา 20 (3)					
(7) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับ การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บ รักษาเงินกองทุน โดยความ เห็นชอบของกระทรวงการคลัง ตามมาตรา 21					
(8) กำหนดระเบียบอื่นที่ เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้					
(9) เสนอความเห็นและ ข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีให้มี หรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ					

ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.					
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546	นายชอนาน ศรีแก้ว กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นางวราวุฒิ สุวรรณปริสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายนิคม วรปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายจตุติ ไกรจักษ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ
คุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ (10) เสนอรายงาน สถานการณ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุของ ประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อย ปีละหนึ่งครั้ง (11) พิจารณาเรื่องอื่นใด เกี่ยวกับผู้สูงอายุตามที่ พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการหรือตามที่ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย	มาตรา 3 ให้ยกเลิกความ ใน (11) ของมาตรา 11 แห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ใช้ความต่อไปนี้ แทน	มาตรา 4 ให้ยกเลิกความ ใน (11) ของมาตรา 11 แห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ใช้ความต่อไปนี้ แทน	มาตรา 4 ให้ยกเลิกความ ใน (11) ของมาตรา 11 แห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ใช้ความต่อไปนี้ แทน	มาตรา 4 ให้ยกเลิกความ ใน (11) ของมาตรา 11 แห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ใช้ความต่อไปนี้ แทน	มาตรา 4 ให้ยกเลิกความ ใน (11) ของมาตรา 11 แห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ใช้ความต่อไปนี้ แทน

ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.					
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546	นายชอนาน ศรีแก้ว กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นางวรรสุดี สุวรรณปริสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายนิคม วรรณปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายจตุ ไตรฤกษ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ
มาตรา 11 ผู้สูงอายุมีสิทธิ ได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) การบริการทางการแพทย์และการ สาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความ สะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็น กรณีพิเศษ (2) การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ต่อการดำเนินชีวิต (3) การประกอบอาชีพหรือฝึก อาชีพที่เหมาะสม (4) การพัฒนาตนเองและการ มีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่าย หรือชุมชน					

ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.					
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546	นายชอน่าน ศรีแก้ว กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นางวรรณี สุวรรณปรีดิสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายนิคม วรรณปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายจตุติ ไกรฤกษ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ
(5) การอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยโดยตรงแก่ ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะหรือการบริการ สาธารณะอื่น (6) การช่วยเหลือด้านค่า โดยสารยานพาหนะตามความ เหมาะสม (7) การยกเว้นค่าเข้าชม สถานที่ของรัฐ (8) การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่ง ได้รับอันตรายจากการถูกรู้น กรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์ โดย มีข้อบัญญัติกฎหมาย หรือถูก ทอดทิ้ง (9) การให้คำแนะนำ บริการ ดำเนินการอื่น ที่เกี่ยวข้องกับทาง คดี หรือในทางการแก้ไขปัญหา ครอบครัว					

ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.					
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546	นายชอน่าน ศรีแก้ว กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นางวรรศุณี สุวรรณปริสุทธรี กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายนิคม วรรณปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายจตุติ ไกรฤกษ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ
(10) การจัดที่พักอาศัย อาหาร และเครื่องนุ่งห่มให้ตามความ จำเป็นอย่างทั่วถึง (11) การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและ เป็นธรรม (12) การสงเคราะห์ในการ จัดการศพตามประเพณี (13) การอื่นตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด ในการดำเนินการตามวรรค หนึ่ง ให้คณะกรรมการเสนอ ความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อ พิจารณาและประกาศกำหนดให้ หน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดของ กระทรวงหรือทบวงในราชการ บริหารส่วนกลาง ราชการบริหาร ส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วน ท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจเป็นผู้มี อำนาจหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ	“(11) การจ่ายเงิน สวัสดิการเพื่อดำรงชีพเป็นราย เดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม”	“(11) การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ เป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและ เป็นธรรม”	“(11) การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ เป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและ เป็นธรรม”	“(11) การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ เป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและ เป็นธรรม”	“(11) การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ เป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและ เป็นธรรม”

ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.					
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546	นายชงน่าน ศรีแก้ว กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นางวรรณดี สุวรรณปริสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายนิคม วรรณปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายจตุรโกกรอุกษ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ
<p>พจน์ โดย กำนันถึงความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน ความสัมพันธ์กับ ภารกิจหลักและปริมาณงานใน ความรับผิดชอบ รวมทั้งการมี ส่วนร่วมของภาคประชาชน ประกอบด้วยเป็นสำคัญ</p> <p>การคุ้มครอง การส่งเสริม และ การสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง ให้ หน่วยงานตามวรรคสองดำเนินการ ให้โดยไม่มีอคติมูลค่าหรือ โดยให้ ส่วนลดเป็นกรณีพิเศษก็ได้แล้วแต่ กรณี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรี ผู้รับผิดชอบประกาศกำหนด</p>					
		<p>มาตรา 5 ให้ยกเลิกความ ใน (2) ของมาตรา 20 แห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ให้ความต่อไปนี้ แทน</p>	<p>มาตรา 5 ให้ยกเลิกความใน (2) ของมาตรา 20 แห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ให้ความต่อไปนี้ แทน</p>	<p>มาตรา 5 ให้ยกเลิกความ ใน (2) ของมาตรา 20 แห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ให้ความต่อไปนี้ แทน</p>	<p>มาตรา 5 ให้ยกเลิกความ ใน (2) ของมาตรา 20 แห่ง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และให้ให้ความต่อไปนี้ แทน</p>

ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.					
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546	นายชอนาน ศรีแก้ว เป็นผู้เสนอ	นายปัญญา ศรีปัญญา เป็นผู้เสนอ	นางวรสุดี สุวรรณปรีสุทธิ เป็นผู้เสนอ	นายนิยม วรปัญญา เป็นผู้เสนอ	นายจตุติ ไกรฤกษ์ เป็นผู้เสนอ
มาตรา 20 ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (1) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (2) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุน ผู้สูงอายุตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด		“(2) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน และอนุมัติการจ่ายเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนแก่ผู้สูงอายุ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”	“(2) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน และอนุมัติการจ่ายเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนแก่ผู้สูงอายุ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”	“(2) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน และอนุมัติการจ่ายเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนแก่ผู้สูงอายุ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”	“(2) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน และอนุมัติการจ่ายเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนแก่ผู้สูงอายุ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.					
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546	นายชอนันต์ ศรีแก้ว กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายปัญญา ศรีปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นางวรรณดี สุวรรณปริสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายนิคม วรปัญญา กับคณะ เป็นผู้เสนอ	นายจตุรโกกรฤกษ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ
(3) รายงานสถานะการเงิน และการบริหารกองทุนต่อ คณะกรรมการตามระเบียบที่ คณะกรรมการกำหนด	ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรี	ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรี	ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรี	ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรี	ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรี

เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ¹

ที่มาของโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

โครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2536 ในระยะแรกอยู่ในความรับผิดชอบของกรมประชาสงเคราะห์จัดสรรให้ผู้สูงอายุทุกจังหวัด หมู่บ้านละ 3-5 คน คนละ 200 บาทต่อเดือน ต่อมาบริการ เบี้ยยังชีพได้ขยายกลุ่มเป้าหมายและงบประมาณเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ โดยในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ รัฐบาลได้มีการจัดสรรเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพิ่มเติมอีก 100 บาทเป็น 300 ต่อคนต่อเดือน

ระยะแรกของการดำเนินการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอยู่ในความดูแลของกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งได้มอบหมายให้สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดเป็นผู้ดำเนินการผ่านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เมื่อกรมประชาสงเคราะห์ได้เข้าไปรวมอยู่ในสังกัดของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในปี 2536 ส่งผลให้บริการดังกล่าวถูกโอนงานไปให้แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดเป็นผู้ดูแลร่วมกับกรมประชาสงเคราะห์

จากนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐบาลส่งผลให้ในปี 2544 กรมประชาสงเคราะห์ได้เริ่มดำเนินการถ่ายโอนภารกิจของบริการเบี้ยยังชีพมาให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรุงเทพมหานครดำเนินการแทน โดยให้เป็นไปตามระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ.2543 และจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2544 และวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2545 ได้มีการอนุมัติเปลี่ยนแปลงการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นราย 6 เดือน 2 งวด ๆ ละ 1,800 บาท รวมเป็นเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทั้งปี 3,600 บาท (เดือนละ 300 บาท) และในปี 2546 งบประมาณเบี้ยยังชีพไปอยู่ที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ดำเนินการรับผิดชอบแทนสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด

การดำเนินงานเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดสิทธิของผู้สูงอายุในเรื่องของการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมในมาตรา 11(11) ซึ่งประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีได้กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ทั้งนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในฐานะเป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินงานตาม

¹ ที่มา: สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ [ข้อมูลออนไลน์] สืบค้นข้อมูลจาก <http://intranet.opp.go.th/src/fls/2509200812265112018.doc> วันที่ 31 มกราคม 2552

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนข้อมูลให้กับกระทรวงมหาดไทย เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการนำไปกำหนดนโยบายในเรื่องการดำเนินงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

สำหรับการติดตามผลการดำเนินงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้อาศัยกลไกของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ในการรับทราบสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการดำเนินงาน นอกจากนี้ในส่วนภูมิภาคจะมีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นหน่วยประสานการดำเนินงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในระดับพื้นที่

และเนื่องจากปัจจุบันระดับค่าครองชีพมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อัตราค่าเบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับอยู่ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ กระทรวงมหาดไทยจึงขออนุมัติหลักการจากคณะรัฐมนตรีเพื่อปรับเพิ่มเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากอัตราเดิมคนละ 300 บาทต่อเดือน เป็น อัตราคนละ 500 บาทต่อเดือน โดยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2549 ลงมติอนุมัติในหลักการให้ปรับเพิ่มตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิจะได้รับเงินสงเคราะห์

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิจะได้รับเงินสงเคราะห์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย มีดังนี้

1. มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ หรือถูกทอดทิ้ง หรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

ในกรณีที่มีคุณสมบัติเบื้องต้นเหมือนกันให้ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนกว่า หรือผู้ที่มีปัญหาซ้ำซ้อนหรือผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารยากต่อการเข้าถึงบริหารของรัฐเป็นผู้ได้รับการพิจารณาก่อน

ข้อมูลการจัดสรรเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ปีงบประมาณ	หน่วยงาน	ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ (คน)	รวมเงิน (บาท)
พ.ศ.2549	กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (300 บาท/คน/เดือน)	1,073,190 คน	3,863,484,800
	กรุงเทพมหานคร (500 บาท/คน/เดือน)	6,647 คน	39,882,000
	รวม		3,903,366,800
พ.ศ. 2550	กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (500 บาท/คน/เดือน)	1,755,266 คน	10,531,596,000
	กรุงเทพมหานคร (500 บาท/คน/เดือน)	7,912 คน	47,472,000
	รวม		10,579,068,000
พ.ศ.2551	กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (500 บาท/คน/เดือน)	1,755,266 คน	10,531,596,000
	กรุงเทพมหานคร (500 บาท/คน/เดือน)	8,700 คน	52,200,000
	รวม		10,583,796,000

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 กระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำกรอบค่าของงบประมาณในการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ใน 75 จังหวัด จำนวน 1,828,456 คน เป็นเงิน 10,970,736,000 บาท และกรุงเทพมหานคร ได้จัดทำกรอบค่าของงบประมาณในการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุใน กทม. จำนวน 19,726 คน เป็นเงินงบประมาณ 118,356,000 บาท (เพิ่มอีก 11,026 ในมกราคม 2551)

จากข้อมูลคาดประมาณจำนวนประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในปี 2550 มีผู้สูงอายุ 7.02 ล้านคน ทั้งนี้ ประชากรผู้สูงอายุ ร้อยละ 21.7 หรือ 1.52 ล้านคน ให้ข้อมูลว่า มีรายได้ไม่เพียงพอ โดยคาดว่าในปี 2552 จะมีผู้สูงอายุประมาณ 7.44 ล้านคน (เมื่ออัตราการเพิ่มอยู่ที่ร้อยละ 2.87) และคาดว่าจะมีผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอ ประมาณ 1.61 ล้านคน เมื่อเปรียบเทียบกับการสำรวจในปี 2550 ที่พบว่า ผู้สูงอายุมีรายได้ไม่เพียงพอร้อยละ 21.7 ในขณะที่รัฐบาลได้ตั้งกรอบงบประมาณสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ อยู่ที่ 1,848,182 คน (ทั้งกรุงเทพมหานครและภูมิภาค) คิดเป็นร้อยละ 25 ของผู้สูงอายุทั่วประเทศ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูง

แนวทางการขยายฐานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ปัจจุบันประเทศไทยก้าวเข้าสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากมีจำนวนประชากรสูงอายุมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรรวมทั้งประเทศโดยในปี พ.ศ.2550 จากผลการสำรวจจำนวนประชากรผู้สูงอายุโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ผู้สูงอายุมีจำนวนประมาณ 7.02 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 10.7 ของประชากรทั้งประเทศ

ในจำนวนประชากรผู้สูงอายุทั้งหมด จากการสำรวจด้านรายได้ พบว่า ผู้สูงอายุมีรายได้อยู่ระหว่าง 0 – 19,999 บาทต่อคนต่อปี มีจำนวนประมาณ ร้อยละ 34 ในปี 2550 คิดเป็นจำนวนประมาณ 2,386,800 คน ในขณะที่เส้นความยากจนในปีเดียวกันอยู่ที่ 1,443 บาท/คน/เดือน (17,316 บาท/คน/ปี) ทั้งนี้ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยกว่าดังกล่าวได้รับการช่วยเหลือจากรัฐเป็นเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ 1,763,178 คนทั่วประเทศ และอาจแสดงข้อมูลคาดประมาณได้ตามตาราง

ตาราง แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่ควรได้รับความช่วยเหลือเบี้ยยังชีพ จำนวนจากรายได้ต่อปีและเกณฑ์เส้นความยากจนของ สศช.

ปี	จำนวนผู้สูงอายุ ¹ (ล้านคน)	จำนวนผู้สูงอายุมีรายได้ 0 – 19,999 บาท/คน/ปี ²	จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	จำนวนผู้สูงอายุที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือ (เบี้ยยังชีพ)	
				จากการคำนวณ	จากการแจ้งในพื้นที่
2550	7.02	2,386,800	1,763,178 ³	623,622	-
2551	7.23	2,458,404	1,774,992 ⁴	683,412	-
2552	7.44	2,528,750	2,362,101 ⁵	166,649	1,109,392 ⁶
2553	7.65	2,601,000	ไม่น้อยกว่า 2,362,101	238,899	-
2554	7.87	2,675,800	ไม่น้อยกว่า 2,362,101	313,699	-

หมายเหตุ

¹ คำนวณโดยใช้สูตรอัตราการเพิ่มที่ร้อยละ 2.87

² จำนวนผู้สูงอายุ มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท/คน/ปี คิดเป็นร้อยละ 17

จำนวนผู้สูงอายุ มีรายได้ 10,000 – 19,999 บาท/คน/ปี คิดเป็นร้อยละ 17

³ จำแนกเป็นผู้สูงอายุใน กทม. 7,912 คน, ในภูมิภาค 1,755,266 คน

⁴ จำแนกเป็น - เงินอุดหนุนจากรัฐบาลใน กทม. 8,700 คน, ในภูมิภาค 1,755,266 คน

- เงินรายได้จาก อปท. ใน กทม. 11,026 คน, ในภูมิภาค - คน(ไม่มีข้อมูล)

⁵ จำแนกเป็น * เงินอุดหนุนจากรัฐบาลใน กทม. 19,726 คน, ในภูมิภาค 1,828,456 คน

* เงินรายได้จาก อปท. ใน กทม. - คน, ในภูมิภาค 513,919 คน

⁶ จำแนกเป็น * ผู้สูงอายุใน กทม. ประมาณ 8,000 คน, ในภูมิภาคประมาณ 1,101,392 คน

สรุปของฐานข้อมูลผู้สูงอายุในประเทศไทย¹

ฐานข้อมูลผู้สูงอายุของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนี้รวบรวมข้อมูลผู้สูงอายุ (60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป) ของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลจากสำมะโนประชากรประเทศไทย พ.ศ. 2503-2533 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และข้อมูลจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2533-2563 ของกองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ของฐานข้อมูลผู้สูงอายุนี้ มีวัตถุประสงค์จะรวบรวมข้อมูลตัวเลขเกี่ยวกับผู้สูงอายุของประเทศไทย ทั้งในระดับประเทศ ระดับภาค และระดับจังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 จนถึงปีสิ้นสุดของการคาดประมาณ เพื่อแสดงแนวโน้มของการเพิ่มประชากรสูงอายุข้อมูลจากฐานข้อมูลผู้สูงอายุนี้แสดงให้เห็นว่า ประชากรสูงอายุของประเทศไทยในอดีตช่วงปี พ.ศ. 2503-2533 มีแนวโน้มสูงขึ้นทั้งในแง่จำนวนและสัดส่วนต่อประชากรทั้งประเทศ ในปี พ.ศ. 2503 ประชากรสูงอายุมีจำนวน 1.2 ล้านคนหรือร้อยละ 4.6 ของประชากรทั้งประเทศ และมีเพิ่มขึ้นทุกช่วงเวลาต่อมาคือในปี พ.ศ. 2513 เพิ่มขึ้นเป็น 1.9 ล้านคนหรือร้อยละ 5.0, ในปี พ.ศ. 2523 เพิ่มขึ้นเป็น 2.5 ล้านคนหรือร้อยละ 5.5 และในปี พ.ศ. 2533 เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 4.0 ล้านคนหรือร้อยละ 7.4 ของประชากรทั้งประเทศ ทั้งนี้ประชากรสูงอายุเพศหญิงเพิ่มจำนวนและสัดส่วนสูงชันมากกว่าประชากรสูงอายุเพศชาย โดยที่อัตราร้อยละของประชากรสูงอายุเพศหญิงสูงกว่าประชากรสูงอายุเพศชายร้อยละ 0.8-1.0

ในอนาคตจำนวนและสัดส่วนของประชากรสูงอายุประเทศไทย มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากอายุขัยเฉลี่ยของประชากรประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น สถิติข้อมูลจากการคาดประมาณประชากรแสดงให้เห็นว่า ในปี พ.ศ. 2538 ประชากรสูงอายุชายจะเพิ่มขึ้นเป็น 4.8 ล้านคนหรือร้อยละ 8.11, ในปี พ.ศ. 2543 จะเพิ่มขึ้นเป็น 5.7 ล้านคนหรือร้อยละ 9.19 ในปี พ.ศ. 2548 เพิ่มขึ้นเป็น 6.6 ล้านคนหรือร้อยละ 10.2 และแนวโน้มในปีพ.ศ. 2553 ประชากรสูงอายุของประเทศไทยจะเพิ่มขึ้นเป็น 7.6 ล้านคนหรือร้อยละ 11.4 ของประชากรทั้งหมด ทั้งนี้ประชากรสูงอายุเพศหญิงจะมีจำนวนและร้อยละที่สูงกว่าประชากรสูงอายุเพศชาย โดยมีความแตกต่างอยู่ร้อยละ 1.2-1.9 ข้อมูลดังกล่าวนอกจากจะแสดงให้เห็นว่า จำนวนและอัตราร้อยละของประชากรสูงอายุของประเทศไทย มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องแล้ว ข้อมูลนี้ยังแสดงให้เห็นว่าค่าความแตกต่างระหว่างร้อยละของประชากรสูงอายุเพศหญิงและเพศชายเพิ่มสูงขึ้นอีกด้วย แสดงให้เห็นว่าประชากรสูงอายุเพศหญิงมีจำนวนและสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าประชากรสูงอายุเพศชาย ทั้งนี้เนื่องมาจากอายุขัยเฉลี่ยของประชากรหญิงยืนยาวกว่าประชากรเพศชาย

¹ ที่มา: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [ข้อมูลออนไลน์] สืบค้นจาก

http://www.cps.chula.ac.th/pop_info/thai/nop7/aging/project4.html วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 52

ในระดับภูมิภาคของประเทศไทย ประชากรสูงอายุของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2503-2533 นั้นมีสัดส่วนแตกต่างกันในระดับภูมิภาคคือในปี พ.ศ. 2503 ภาคที่มีประชากรสูงอายุในอัตรา ร้อยละต่อประชากรต่ำที่สุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีร้อยละ 3.8 โดยมีประชากรสูงอายุ เพศหญิงสูงกว่าเพศชายร้อยละ 0.7 ส่วนภาคที่มีประชากรสูงอายุสูงที่สุดคือ ภาคกลาง โดยมีร้อยละ 5.2 โดยมีเพศหญิง สูงกว่าเพศชายร้อยละ 0.9 สำหรับในปี พ.ศ. 2533 สัดส่วนของประชากรสูงอายุ ต่อประชากรทั้ง ภูมิภาคได้เปลี่ยนแปลงไปโดยที่กรุงเทพมหานคร เป็นที่มีสัดส่วนของประชากร สูงอายุต่ำที่สุดคือร้อยละ 6.0 และมีเพศหญิงสูงกว่าเพศชายร้อยละ 1.1 ส่วนภาคที่สูงที่สุดคือ ภาค กลางและภาคเหนือ โดยมีร้อยละ 8.6 และร้อยละ 8.4 ตามลำดับ โดยที่มีสัดส่วนเพศหญิงสูงกว่าเพศ ชายร้อยละ 1.5 และร้อยละ 0.9 ตามลำดับทั้งนี้คาดว่าส่วนหนึ่งจะเนื่องมาจากการย้ายถิ่นของ ประชากรวัยแรงงานเข้าสู่กรุงเทพมหานคร

ในอนาคตประชากรสูงอายุของประเทศไทยในระดับภูมิภาคนั้น ในภาคทุกภาคซึ่งการ คาดประมาณประชากรแบ่งภูมิภาคของประเทศไทยเป็น 8 ภูมิภาคคือ กรุงเทพมหานคร ภาคปริณทล ภาคกลางส่วนกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคเหนือ และภาคใต้ นั้น มีประชากรสูงอายุเพิ่มจำนวนและร้อยละสูงขึ้นในทุกภูมิภาค เช่นในช่วง ปี พ.ศ. 2538-2553 นั้น ในกรุงเทพมหานครมีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.6 เป็นร้อยละ 9.9 โดยมีความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงร้อยละ 1.1-1.2 ซึ่งเป็นอัตราร้อยละของผู้สูงอายุที่ ต่ำที่สุดในจำนวนทั้ง 8 ภาค ส่วนภาคที่มีอัตราร้อยละของผู้สูงอายุมากที่สุดในภาคทั้ง 8 ภาคคือ ภาคกลางส่วนกลาง คือในช่วงปีดังกล่าวมีอัตราร้อยละของผู้สูงอายุเพิ่มจาก 11.8 ในปี พ.ศ. 2538 เป็นร้อยละ 16.1 ในปี พ.ศ. 2553 โดยมีความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงร้อยละ 2.5-4.3 ทั้งนี้จะมีร้อยละของประชากรสูงอายุเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย เนื่องจากอายุขัยเฉลี่ยของเพศหญิง ยืนยาวกว่าเพศชาย โดยจะดูได้จากอัตราส่วนเพศชาย/หญิง 100 คนของทุกปีและทุกภูมิภาค สัดส่วนของผู้สูงอายุในภาคอื่นๆนั้น มีอัตราร้อยละอยู่ระหว่างอัตราร้อยละของผู้สูงอายุของ กรุงเทพมหานครและภาคกลางส่วนกลาง

ข้อมูลผู้สูงอายุในระดับจังหวัด ในปี พ.ศ. 2513 นั้น ข้อมูลจากสำมะโนประชากรแสดงให้เห็นว่าจังหวัดที่มีร้อยละผู้สูงอายุในระดับต่ำที่สุดคือช่วงร้อยละ 3 ขึ้นไปมีอยู่ 9 จังหวัด และส่วน ใหญ่เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกือบทั้งสิ้นคือ จังหวัดอุดรธานี (3.3) กาฬสินธุ์ (3.4) มหาสารคาม (3.4) กำแพงเพชร (3.6) ขอนแก่น (3.6) บุรีรัมย์ (3.7) สกลนคร (3.7) ร้อยเอ็ด (3.8) และหนองคาย (3.9) ส่วนกลุ่มจังหวัดที่มีอัตราร้อยละของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูงที่สุดคือระหว่าง ร้อยละ 7-8 มีอยู่ 4 จังหวัด โดยที่จังหวัดส่วนใหญ่เป็นจังหวัดในภาคกลาง จังหวัดดังกล่าวได้แก่ ปัตตานี (8.0) พระนครศรีอยุธยา (7.8) อ่างทอง (7.8) และสิงห์บุรี (7.3) ในระยะต่อมาอีก 20 ปี คือในปี พ.ศ. 2533 นั้น ข้อมูลจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทยแสดงให้เห็นว่า

จำนวนและสัดส่วนของประชากรสูงอายุต่อประชากรรวมเพิ่มสูงขึ้นมาก จากระดับเดิมซึ่งอัตรา ร้อยละต่ำสุดของระดับจังหวัดอยู่ที่ประมาณอัตราร้อยละ 3 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5 สำหรับจังหวัดที่มี อัตราร้อยละของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูงที่สุด ก็เพิ่มจากเดิมที่ระดับประมาณร้อยละ 7-8 เป็นร้อยละ ประมาณ 12 ในปี พ.ศ. 2533 นั้น จังหวัดที่มีอัตราร้อยละของผู้สูงอายุต่ำสุดอยู่ในระดับร้อยละ 5 มี อยู่ 6 จังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ อุตรธานี (5.1) สกลนคร (5.3) กระบี่ (5.6) ระนอง (5.6) หนองคาย (5.8) ส่วนกลุ่มจังหวัดที่มีอัตราร้อยละของผู้สูงอายุสูงสุดมีอยู่ 4 จังหวัดคือ อ่างทอง (12.9) สิงห์บุรี (12.8) พระนครศรีอยุธยา (12.3) และสมุทรสงคราม (12.1) จังหวัดเหล่านี้เป็นจังหวัดในภาคกลางทั้งสิ้น

กล่าวโดยสรุปข้อมูลผู้สูงอายุของประเทศไทย แสดงให้เห็นชัดเจนว่าประเทศไทยมีจำนวน และสัดส่วนของประชากรสูงอายุเพิ่มสูงขึ้นมาอย่างต่อเนื่องจากอดีต และในอนาคตคาดว่าจะเพิ่ม สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อไป ทั้งนี้เนื่องมาจากอายุขัยเฉลี่ยของประชากรประเทศไทยยืนยาวขึ้น

สิทธิของผู้สูงอายุตามหลักการสหประชาชาติ¹

การมีอิสรภาพในการพึ่งตนเอง

1. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะได้รับอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และการดูแลสุขภาพอย่างเพียงพอ ทั้งจากการจัดสรรรายได้ การสนับสนุนช่วยเหลือจากครอบครัวและ ชุมชน ตลอดจนการช่วยเหลือตนเอง
2. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิและโอกาสได้ทำงาน หรือมีโอกาที่จะสร้างรายได้ทางอื่นให้กับตนเอง
3. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการกำหนดการเกษียณอายุการทำงาน
4. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิเข้าถึง โครงการฝึกอบรมและ โครงการด้านการศึกษาที่เหมาะสม
5. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และสามารถที่จะปรับให้เข้ากับ ความพึงพอใจส่วนบุคคลและความสามารถที่เปลี่ยนแปลงไป
6. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะพักอาศัยอยู่ที่บ้านของตนเองได้นานที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

การมีส่วนร่วม

7. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิคงอยู่ในสังคม และมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนด และ ดำเนินนโยบายที่มีผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่อันดีของผู้สูงอายุ รวมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะกับคนรุ่นใหม่
8. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะแสวงหาและพัฒนาโอกาสในการให้บริการแก่ชุมชน และทำงานอาสาสมัครในตำแหน่งที่เหมาะสมกับความสนใจและความสามารถ
9. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะก่อตั้งขบวนการหรือสมาคมเพื่อผู้สูงอายุ

การอุปการะเลี้ยงดู

10. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะได้รับการอุปการะเลี้ยงดู และการปกป้องคุ้มครองจากครอบครัว และชุมชน ตามคุณค่าวัฒนธรรมของแต่ละระบบสังคม
11. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิเข้าถึงบริการด้านการดูแลสุขภาพ เพื่อช่วยให้สามารถและคงไว้หรือฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ให้อยู่ในระดับที่สมบูรณ์ที่สุด และเพื่อช่วยป้องกันหรือชะลอการเกิดภาวะเจ็บป่วยอีกด้วย

¹ ที่มา: สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ [ข้อมูลออนไลน์]. สืบค้นจาก

http://www.oppo.opp.go.th/info/laws_right.htm วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552

12. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิได้รับบริการทางด้านสังคมและกฎหมาย เพื่อส่งเสริมอิสรภาพในการดำเนินชีวิตการปกป้องคุ้มครองและการอุปการะเลี้ยงดู

13. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์จากการเลี้ยงดูในสถานสงเคราะห์ ซึ่งจะให้บริการด้านการปกป้องคุ้มครอง การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการกระตุ้นทางด้านจิตใจและสังคม ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและบรรยากาศที่เป็นมิตร ตามความเหมาะสมกับสถานภาพและความต้องการ

14. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิมนุษยชนทั้งปวงและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ในขณะที่อยู่ในสถานที่ใดใด หรือในสถานที่ให้บริการดูแลรักษา รวมทั้งพึงได้รับการยอมรับในศักดิ์ศรี ความเชื่อ ความต้องการ และความเป็นส่วนตัว ตลอดจนสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการอุปการะเลี้ยงดู และคุณภาพชีวิตของตนเอง

การบรรลุความต้องการ

15. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะแสวงหาโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่

16. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิเข้าถึงแหล่งการศึกษา วัฒนธรรม ความเชื่อ ทางศาสนา และนันทนาการในสังคม

ความมีศักดิ์ศรี

17. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี และมีความมั่นคงปลอดภัยปราศจากการถูกแสวงหาผลประโยชน์ ตลอดจนการปฏิบัติอย่างทารุณ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

18. ผู้สูงอายุพึงได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางวัยเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ภูมิภาค ศาสนา ความพิการ ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสถานภาพอื่นใด

สถิติผู้สูงอายุในประเทศไทย

จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2538-2553 จำแนกตามเพศ

ทั่วราชอาณาจักร						
ปี พ.ศ.	จำนวนผู้สูงอายุ 60+ (คน)			ร้อยละของผู้สูงอายุ		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
2538	4,816,000	2,228,000	2,588,000	8.11	7.51	8.71
2543	5,733,000	2,637,000	3,096,000	9.19	8.48	9.89
2548	6,617,000	3,022,000	3,595,000	10.17	9.34	11.01
2553	7,639,000	3,477,000	4,162,000	11.36	10.40	12.31

แหล่งที่มา

การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย 2533-2563. กรุงเทพฯ : กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2538

บทคัดย่องานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1 .การศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของเบี้ยยังชีพคนชราในประเทศไทย(สิงหาคม 2550)¹

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของระบบการสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุในประเทศไทยในประเด็นต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเกณฑ์คุณสมบัติในการคัดเลือกผู้สูงอายุ กระบวนการคัดเลือกโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความครอบคลุม รวมไปถึงทัศนคติของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้ข้อมูลการจัดสรรงบประมาณเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพรายจังหวัด ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยตรงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภูมิภาคต่างๆจำนวน 12 แห่ง และข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับจากองค์การบริหารส่วนตำบล 68 แห่ง อีกทั้งยังได้ศึกษาตัวอย่างระบบ Social Pension ในต่างประเทศซึ่งระบบดังกล่าวมีลักษณะใกล้เคียงกับระบบเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย โครงการวิจัยยังได้ทำการประเมินผลระบบเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพของประเทศไทยโดยอ้างอิงจากผลการศึกษาต่างๆดังที่กล่าวข้างต้น ข้อค้นพบสำคัญมีดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาจากข้อมูลการจัดสรรงบประมาณเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพรายจังหวัด พบว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินสงเคราะห์ในระดับประเทศและทุกภูมิภาคมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา อัตราการเพิ่มของภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราที่สูงกว่าภาคอื่นๆและสูงกว่าอัตราการเพิ่มในระดับประเทศ ในปีงบประมาณ 2550 มีผู้สูงอายุไทยประมาณ 1 ใน 3 คนได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ แม้จะเป็นจังหวัดที่มีความเป็นเมืองสูงก็มีอัตราการเพิ่มสูง อีกทั้ง แม้ว่าจะเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนของผู้สูงอายุต่ำและมีฐานะทางเศรษฐกิจดีเมื่อพิจารณาจากรายได้เฉลี่ยครัวเรือนของจังหวัด หรือจังหวัดที่เดิมมีผู้รับเงินสงเคราะห์น้อย พบว่ามีจำนวนผู้สูงอายุที่รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสูง สถานการณ์เช่นนี้แสดงว่าการจัดงบประมาณในระดับมหภาคมีแนวโน้มขาดความยุติธรรมในแนวนอนและแนวตั้ง

สำหรับในระดับพื้นที่ แม้จะมีระเบียบกระทรวงมหาดไทยเป็นระเบียบกลาง แต่เราพบกระบวนการคัดเลือกผู้สูงอายุที่หลากหลาย ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ รูปแบบแรก ให้ผู้สูงอายุทุกคนตามสิทธิของประชาชนชาวไทย รูปแบบที่สอง ให้ผู้สูงอายุตามเกณฑ์ แต่กระจายอำนาจให้ชุมชนเป็นผู้คัดกรอง รูปแบบที่สาม ให้ผู้สูงอายุตามเกณฑ์โดยมีคณะกรรมการระดับหมู่บ้านและระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นคณะกรรมการกลางเป็นผู้คัดกรอง การใช้ประชาคมในการคัดเลือกผู้สูงอายุนั้นยังคงก่อปัญหาการคัดเลือกผิดอยู่บ้าง ปัญหาสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเผชิญอยู่ ได้แก่ งบประมาณของท้องถิ่นไม่เพียงพอที่จะจัดสรรเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่จำเป็นได้อย่างทั่วถึง และยังพบว่า คุณสมบัติที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดนั้นเหมาะสมดี แม้จะมีปัญหาเรื่องความไม่ชัดเจนอยู่บ้าง อีกทั้งยังพบว่า พื้นที่ที่ศึกษา ไม่มีพื้นที่ใดเพิ่มเงินสงเคราะห์ให้กับ

¹ ที่มา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรเวชม์ สุวรรณระดา.เครือข่ายวิจัยสุขภาพ.[ข้อมูลออนไลน์].สืบค้นจาก

<http://hrm.thainhf.org/index.php?module=research&show=detail&act=ok&rid=133> วันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2552

ผู้สูงอายุเลย และเมื่อพิจารณาจากสัดส่วนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนชราแล้วต่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพคนชราทั้งหมดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำการศึกษ พบว่าแม้ว่าสัดส่วนดังกล่าวจะมากกว่า สัดส่วนบัญชีสำรองต่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพคนชรา แต่ก็ยังไม่สามารถครอบคลุมผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพคนชราได้ทั้งหมด ในด้านศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการต่อยอดมาตรการเพิ่มจำนวนเงินต่อเดือนให้กับผู้สูงอายุที่ได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพเดิม พบว่า ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ศึกษานั้นยังค่อนข้างจำกัด มีเพียงองค์กรบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร เท่านั้นที่การต่อยอดมาตรการในลักษณะดังกล่าวไม่ถูกจำกัดโดยศักยภาพทางการคลังมากนัก

ในส่วนมาตรการการสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคาดหวัง พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่แสดงทัศนคติไปในทิศทางเดียวกันว่าต้องการให้ “เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น แต่ให้เฉพาะผู้สูงอายุที่ยากไร้” แต่ก็มีส่วนหนึ่งที่เห็นว่า “เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอาจจะเท่าเดิม แต่ควรให้อย่างทั่วถึง”

2. การศึกษาโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ²

การศึกษาโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการจัดบริการสวัสดิการสังคมในโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ตลอดจนเป็นการศึกษาสภาพปัญหาของการดำเนินโครงการที่ผ่านมา ในเชิงคุณภาพและความเป็นธรรมทางสังคม และเป็นการแสวงหาแนวทางการพัฒนารูปแบบที่พึงประสงค์ของโครงการเบี้ยยังชีพที่เหมาะสมในอนาคต

วิธีการศึกษา เป็นการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ได้รับ และไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ สมาชิกในครอบครัวผู้สูงอายุที่ได้รับและ ไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ รวมถึงคณะกรรมการ พิจารณเบี้ยยังชีพในหมู่บ้าน (กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน) และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพในทำการประชาสัมพันธ์จังหวัด ทั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 ราย ในพื้นที่ 9 จังหวัด (19 อำเภอ) คือ เชียงใหม่ ตาก นครราชสีมา หนองบัวลำภู พระนครศรีอยุธยา ตราด นครศรีธรรมราช สตูล และนครปฐม โดยวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาร่วมกับการยกสถิติประกอบให้ชัดเจนขึ้น

ผลการศึกษาที่น่าสนใจ ได้แก่

1. ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพในแต่ละหมู่บ้าน สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

1.1) ผู้สูงอายุที่ยากจน อายุมาก แต่ยังคงมีบุตรหลาน ดูแล และไม่ได้ถูกทอดทิ้งให้อยู่ลำพัง ครอบครัวเกื้อกูลดี อยู่ในพื้นที่ใจกลางของหมู่บ้าน ความสัมพันธ์กับกรรมการหมู่บ้าน มีความสนิทสนมกันเป็นอย่างดี เป็นกลุ่มที่ได้รับเบี้ยยังชีพมากที่สุด

² อภิญญา เวชยชัย สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข [ข้อมูลออนไลน์] <http://library.hsri.or.th/cgi-bin/websis?from=san&show=411> วันที่ 31 ม.ค. 52

1.2) ผู้สูงอายุที่ยังคงอยู่กับบุตรหลาน ไม่ยากลำบาก ฐานะปานกลาง ส่วนมากจะเป็นกลุ่มญาติสนิท บิดามารดาของกรรมการหมู่บ้าน หรือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มนี้จะได้รับเบี้ยยังชีพเป็น ลำดับที่ 2

1.3) ผู้สูงอายุที่ยากจน ทุกข์ยาก ไร้ญาติขาดมิตร จำนวนมากอยู่ลำพังคนเดียว หาเลี้ยงตนเอง ลูกลานไปทำงานที่อื่น มักจะเข้าไม่ถึงบริการของรัฐ ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนมากนัก บ้านที่อยู่ห่างไกลศูนย์กลาง มีชาวบ้านที่สงสารคอยดูแลบ้าง กลุ่มนี้จะได้รับเบี้ย ยังชีพน้อยที่สุด เป็นกลุ่ม “คนชายขอบ” ในชุมชน

2. การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพ มีแนวคิดและหลักการพื้นฐาน ที่เน้นชุมชนเป็นฐาน (Community - Based) ในการจัดสวัสดิการโดยชุมชน ให้แก่คนในชุมชนของตนเอง โดยต้องการกระจายอำนาจให้ชุมชน จัดการปัญหาของตนเอง แต่ในกระบวนการทำงานที่เกิดขึ้น พบว่ายังขาด กลไกการดำเนินงานในการระดมการ มีส่วนร่วมจากชุมชนอย่างแท้จริง ประชาชนหรือแม้แต่ผู้สูงอายุในชุมชน ยังมิได้มีส่วนร่วมในการกำหนด ประเด็นปัญหา ประเมินปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง การจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อเป็น ฐานดำเนินการพิจารณาจัดสรรเบี้ยยังชีพ เป็นการจัดตั้งในเชิงปริมาณ ขาดกระบวนการพัฒนาหรือสร้างเสริม ความเข้มแข็งของศูนย์ฯ การดำเนินการในหลายพื้นที่เป็นงานฝาก ขาดการติดตามผล การประเมินปัญหาที่ แท้จริง

3. แนวคิดในการดำเนินงาน ยังคงเน้นการบริการในระดับรายบุคคล และเป็นการจัดให้เฉพาะกลุ่ม ผู้สูงอายุยากจนในรูปแบบ Residual Welfare Model เท่านั้น แต่ในการให้บริการจริงก็ยังไม่สามารถกระจาย บริการให้แก่กลุ่มเป้าหมายตรงได้อย่างทั่วถึง หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้สูงอายุ ยังไม่ได้ถูกนำไปใช้อย่างเป็น มาตรฐานและเป็นธรรมดีพอ ขาดการพิจารณาตามหลักการให้ความช่วยเหลือทางวิชาชีพ

4. ผู้นำทางการเมืองจำนวนมากยังยึดติดระบบอุปถัมภ์ การให้เบี้ยยังชีพเป็นการเลือกให้ตามระบบเครือญาติ ความสนิทสนมรายบุคคล การสร้างและขยายฐานอำนาจทางการเมือง เป็นการใช้อิทธิพลส่วนตัวอย่างไม่ เหมาะสม ขณะที่ในกระบวนการสรรหา ยังขาดการตรวจสอบ ติดตามผล การสร้างจิตสำนึกสวัสดิการในหมู่ กรรมการที่เป็นผู้คัดเลือก การจัดสรรทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรม นำไปสู่ความขัดแย้ง ในชุมชนมากกว่าการ สร้างสามัคคีในชุมชน

5. ปัญหาในกระบวนการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ยังมีความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นในกระบวนการจัดการ เช่น จำนวนเงินและระยะเวลาในการโอนเงินไม่แน่นอน การถูกหักเงินเบี้ยยังชีพให้เป็นค่าพาหนะหรือ ค่าตอบแทนแก่ผู้นำหรือกรรมการที่ไปรับเงินมาให้ การขาดความรู้ความเข้าใจในการเปิดบัญชี ธนาคารในชื่อ ตนเอง จนส่งผลให้ไม่มีโอกาสตรวจสอบยอดเงินของตนเอง และไม่สามารถคุ้มครองสิทธิตนเองได้ การขาด การติดตามผล ขาดการตรวจสอบถึงความเป็นธรรมและความโปร่งใสในกระบวนการดำเนินงาน และการขาด ระบบสนับสนุนด้านระบบข้อมูลข่าวสาร

6. ความสามารถในการกระจายบริการและการเข้าถึงบริการของผู้สูงอายุ เน้น การขยายปริมาณผู้รับเบี้ยยังชีพ มากกว่าคำนึงถึง ผลในเชิงคุณภาพ นอกจากนี้จำนวนปริมาณที่ขยายยังเข้าไม่ถึงผู้สูงอายุยากจนที่ยากลำบากอย่างแท้จริง

7. ความพึงพอใจ ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยทุกคนมีความพอใจ แม้เงินที่ได้รับจะน้อยมากจนไม่เพียงพอต่อการยังชีพที่แท้จริงได้ สำหรับผู้สูงอายุยากจนแท้จริงที่ได้รับเบี้ยยังชีพ รู้สึกว่าตนมีหลักประกันมากขึ้น มีเครดิตทางสังคม มีศักดิ์ศรีในตนเองมากขึ้น เงินจำนวนดังกล่าวยังสามารถตอบสนองในเรื่องค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรมของตน

8. ความเหมาะสมและความเป็นธรรม การจ่ายเงินส่วนนี้เป็นการจ่ายในลักษณะการสงเคราะห์แบบกระจัดกระจาย เป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้า แต่ขณะเดียวกันก็เป็นการใช้งบอย่างผูกพันต่อเนื่อง ไม่สามารถกำหนดเวลาชัดเจน ไม่มีหลักประกันในแผนการใช้จ่ายเงินได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับเงินจำนวนมากมีความไม่เหมาะสมในเชิงคุณสมบัติ ทำให้โครงการนี้ยังไม่สามารถตอบในเรื่องความเป็นธรรมได้

9. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ขาดกระบวนการแสวงหาและระดมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกือบทุกระดับ รวมถึงขาดการเสริมสร้างจิตสำนึกสวัสดิการในหมู่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทำให้จิตใจการมีส่วนร่วมในชุมชนไม่มีพลัง

10. การพึ่งตนเองและความยั่งยืนของโครงการ รูปแบบบริการ ไม่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้สูงอายุได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว เพราะเป็นการให้เชิงสงเคราะห์ โดยไม่มีกระบวนการเสริมพลัง หรือรูปแบบประสานความร่วมมืออื่น ๆ ไม่ได้ก่อให้เกิดการพึ่งตนเองที่ควรจะเป็น ลักษณะบริการ มุ่งเน้นการสงเคราะห์เฉพาะราย เสริมลักษณะปัจเจกมากกว่าการเสริมความเป็นกลุ่มหรือชุมชน

3. แนวทางและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย³

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สิทธิผู้สูงอายุได้รับการรับรองปรากฏอยู่ในกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์โดยบัญญัติไว้ชัดเจนในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

แนวคิดและความเป็นมาเกี่ยวกับสิทธิผู้สูงอายุในประเทศไทย อิงอยู่กับวัฒนธรรมและจารีตประเพณี เป็นสำคัญ และบัญญัติอยู่ในกฎหมายบางส่วน เริ่มชัดเจนในแนวนโยบายของรัฐ รัฐธรรมนูญ ตลอดจนระเบียบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ แต่ยังไม่มียกกฎหมายผู้สูงอายุซึ่งบัญญัติรับรองสิทธิโดยเฉพาะ

รูปแบบและการจัดองค์กรในการบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทย รัฐควรเน้นถึงการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่าย และการใช้งบประมาณให้เพียงพอ กำหนดนโยบายในการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในทิศทางที่ชัดเจน ให้เกิดความหลากหลายและเหมาะสมแก่ผู้สูงอายุที่มีพื้นฐานที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม ควรจัดแบ่งกลุ่ม

³ ช.ชรินทร์ เพ็ชฌุไพศิษฏ์ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข [ข้อมูลออนไลน์]. สืบค้นจาก. <http://library.hsri.or.th/cgi-bin/websis?from=san&show=321> วันที่ 31 ม.ค. 52

ผู้สูงอายุเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพหรือยากไร้ และประเภทที่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ โดยมีรูปแบบการจัดสวัสดิการที่แตกต่างกัน กำหนดนโยบายแห่งชาติ จัดตั้งองค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแลในระดับประเทศและท้องถิ่น ยกระดับความสำคัญของสภาผู้สูงอายุและชมรมผู้สูงอายุ สนับสนุนให้องค์กรเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ และกำหนดให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ

มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม รัฐควรบัญญัติกฎหมายให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกัน กำหนดสิทธิประโยชน์ที่จะให้แก่ผู้สูงอายุอย่างชัดเจน และไม่ก่อให้เกิดปัญหาในด้านการตีความอันจะเป็นผลเสียต่อผู้สูงอายุได้ โดยกำหนดสิทธิพื้นฐานของผู้สูงอายุ ในรูปของพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ ซึ่งควรมีการจัดตั้งองค์กรดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น กำหนดสิทธิของผู้สูงอายุโดยทั่วไปที่พึงจะได้รับ และสิทธิของผู้สูงอายุที่มีลักษณะเฉพาะที่รัฐจัดให้เป็นพิเศษ สิทธิในการรับบริการทางกฎหมาย สิทธิในด้านภาษี การจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ ในชุมชน สิทธิในชีวิต สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองชีวิต สิทธิที่จะได้รับการบริการโดยไม่คิดมูลค่าจากรัฐ สิทธิในการศึกษา รวมทั้งการจัดทำกฎหมายอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ เช่น กฎหมายภาษีอากร กฎหมายแรงงาน กฎหมายเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์ กฎหมายประกันสังคม กฎหมายประกันภัย เป็นต้น

4.การประเมินโครงการบริการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย⁴

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ เพื่อประเมินวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การดำเนินงาน ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของบริการสวัสดิการสังคมที่ดำเนินการโดยรัฐ 4 บริการ ได้แก่ บริการสถานสงเคราะห์ บริการเบี้ยยังชีพ บริการสังคมในชุมชน (เน้นศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน) และบริการฌาปนกิจสงเคราะห์ ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุใน 4 ภาคและเขตปริมณฑล 9 จังหวัด เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามผู้สูงอายุ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพคือ แบบสัมภาษณ์ กรณีศึกษา การจัด Focus Group ร่วมกับผู้สูงอายุ การสังเกตการณ์ในหมู่บ้านและชุมชนที่ศึกษา สถิติที่ใช้ศึกษาได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าไค-สแควร์ และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการประเมินโครงการบริการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในบริบทแวดล้อมพบว่า วัตถุประสงค์ของการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ รัฐมีแนวคิดการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุที่ยากจน ไม่มีผู้ดูแล ไม่มีผู้อุปการะเป็นหลัก โดยการใช้เครื่องมือทางวิชาชีพ (Means-test) คัดเลือกผู้สูงอายุที่เหมาะสมที่จะรับบริการ แนวคิดของการจัดบริการสวัสดิการสังคมที่สำคัญคือ แนวคิดการสงเคราะห์ประชาชน (Public Assistance) ได้แก่ บริการสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุ บริการเบี้ยยังชีพ แนวคิดชุมชนเป็นฐาน (Community-

⁴ ที่มา: ระพีพรรณ คำหอม; จิระลักษณ์ จงสถิตย์มัน; อภิญญา เวชยชัย; ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา; ปิยะฉัตร ชื่นตระกูล สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข [ข้อมูลออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://library.hsri.or.th/cgi-bin/websis?from=res1&show=412&with=ผู้สูงอายุ> วันที่ 31 มกราคม 52

based) ได้แก่บริการสังคมในชุมชน (เน้นศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน) และบริการมาปนกิจสงเคราะห์ฯ ถือเป็นบริการเดียวที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะคือ การจัดงานศพให้กับผู้สูงอายุ และเป็นบริการเดียวที่ช่วยเหลือเกื้อกูลของคนในชุมชนต่อผู้สูงอายุ

ผลการประเมินเป้าหมายการให้บริการพบว่า บริการมาปนกิจสงเคราะห์เป็นบริการเดียวที่คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ ขณะที่บริการอื่น ๆ เป็นบริการที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุโดยใช้นโยบายจากบนสู่ล่าง (Top-down)

ผลการประเมินการใช้ทรัพยากรของโครงการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า บริการสถานสงเคราะห์ใช้จ่ายทรัพยากรในการสงเคราะห์ผู้สูงอายุค่อนข้างสูงถึงปีละ 34,500 บาทต่อราย บริการเบี้ยยังชีพใช้จ่ายงบประมาณให้ผู้สูงอายุปีละ 2,400 บาท (เฉลี่ยเดือนละ 200 บาท) บริการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านใช้จ่ายงบประมาณดำเนินการครั้งแรกของศูนย์ ๆ ละ 12,500 บาท ส่วนบริการมาปนกิจสงเคราะห์ รัฐมิได้จัดสรรงบประมาณให้ แต่มาจากผู้สูงอายุ และครอบครัวโดยเก็บจากสมาชิกในชุมชนรวมทั้งผู้สูงอายุศพละ 5-50 บาท บริการมาปนกิจสงเคราะห์ จึงเป็นบริการที่ใช้ศักดิ์ศรีความเป็นคนของผู้สูงอายุและต้นทุนทางสังคมของชุมชนเป็นหลักงบประมาณพึ่งพากรัฐน้อยมาก ขั้นตอนการใช้บริการของมาปนกิจสงเคราะห์จะยืดหยุ่นและปรับตามความเหมาะสมของผู้สูงอายุ ศักยภาพขององค์กรให้บริการสวัสดิการผู้สูงอายุจึงขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของชุมชนเป็นสำคัญ

ผลการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการฯ พบว่า กลไกการบริหารจัดการของรัฐยังไม่มีประสิทธิภาพที่ดี ซึ่งสะท้อนไปที่กลไกการดำเนินงานของรัฐตั้งแต่ การประเมินผู้สูงอายุที่ควรจะได้รับบริการ หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้สูงอายุเข้าสถานสงเคราะห์และรับเบี้ยยังชีพยังขาดมาตรฐานและสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้สูงอายุขาดเครื่องมือทางวิชาชีพที่เหมาะสม (Means-test) อันนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรม รัฐขาดกระบวนการควบคุมกำกับ ดูแลตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากมีปัญหาในกระบวนการเบิกจ่ายเงินของเบี้ยยังชีพและเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน กลไกที่จัดตั้งขึ้นตามระบบราชการ ไม่ได้มาจากตัวแทนของผู้สูงอายุในชุมชนที่แท้จริง ผลการดำเนินงานของโครงการบริการสวัสดิการสังคมที่พบ คือ

1. การดำเนินงานของสถานสงเคราะห์ตอบสนองความต้องการด้านกายภาพผู้สูงอายุเป็นอย่างดี แต่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการด้านจิตใจ และจิตวิญญาณของผู้สูงอายุไทย บริการสถานสงเคราะห์มีพอเพียง แต่ไม่เป็นธรรมที่ทำให้ผู้สูงอายุที่มีฐานะดี และปานกลางค่อนข้างดีได้รับประโยชน์จากสถานสงเคราะห์เท่าเทียมกับผู้สูงอายุยากจน ไร้ที่พึ่งพา

2. บริการเบี้ยยังชีพเป็นบริการที่แบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้สูงอายุที่ยากจน อายุมาก มีโอกาสได้เบี้ยยังชีพมากที่สุด กลุ่มที่ 2 ผู้สูงอายุที่อยู่กับบุตรหลาน ไม่ยากลำบาก ฐานะปานกลาง แต่มีสายสัมพันธ์กับคณะกรรมการหมู่บ้านกลุ่มนี้จะได้รับเบี้ยยังชีพเป็นอันดับที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ผู้สูงอายุที่ยากจน ทุกข์ยาก ไร้ญาติ ขาดมิตร อยู่ลำพังคนเดียว มีโอกาสได้รับเบี้ยยังชีพน้อยที่สุด เพราะเป็นกลุ่ม “คนชายขอบ” ในชุมชน บริการเบี้ยยังชีพเป็นบริการที่มีการใช้อำนาจและกลไกทางการเมืองของรัฐเข้ามาแทรกแซงการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่

3. บริการเบี้ยยังชีพและบริการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นการกระจายบริการเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ

4. บริการฉาบปูนกึ่งสงเคราะห์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เป็นบริการที่ตอบสนองกับความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชนมากกว่าบริการอื่นๆ ที่รัฐดำเนินการ

ผลการประเมินประสิทธิผลของโครงการฯ พบว่า บริการส่วนใหญ่ที่รัฐจัดให้ผู้สูงอายุไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมเพราะ ผู้สูงอายุกลุ่มยากจน ไร้ญาติ ไม่มีผู้ดูแลยังไม่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้ ซึ่งเป็นผลจากกระบวนการคัดเลือกผู้สูงอายุที่ไม่เป็นธรรมอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ ผู้สูงอายุกลุ่มเป้าหมายยังไม่ได้รับบริการ ไม่สามารถพิทักษ์สิทธิของตนเองได้ ผู้สูงอายุไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ การดำเนินงาน จึงส่งผลให้บริการส่วนใหญ่จึงขาดความยั่งยืนของบริการและกิจกรรม ไม่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้ผู้สูงอายุและชุมชนได้ในระยะยาว การจัดบริการเน้นบริการแบบแยกส่วน เช่น บริการสถานสงเคราะห์แยกผู้สูงอายุออกจากครอบครัวและชุมชน รวมทั้งยังขาดการพัฒนาเนื้อหาและรูปแบบการจัดบริการไปสู่การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุให้พึ่งตนเอง มีความมั่นคงในสังคม และขาดการพัฒนาจิตวิญญาณของผู้สูงอายุในระยะยาว ผู้สูงอายุจึงดำรงชีวิตอยู่ได้เพียงการ “อยู่ได้ อยู่รอด” แทน “อยู่ดี มีสุข”

นโยบายผู้สูงอายุในออสเตรเลีย ฮองกง ญี่ปุ่น และสิงคโปร์¹

สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศพัฒนาแล้วเช่น ออสเตรเลีย ฮองกง ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ มีความแตกต่างไปจากประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ผู้สูงอายุในประเทศออสเตรเลียมีความต้องการให้รัฐดำเนินการเฉพาะเรื่องการจัดการทรัพยากรซึ่งมีความมุ่งหมายอยู่ที่การจัดโครงการบำนาญสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งการจัดดังกล่าวจะสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนและตรงตามความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุ ส่วนการสอดแทรกเรื่องการดูแลผู้สูงอายุในโครงการต่างๆ ของครอบครัวไม่ได้รับความสนใจในประเทศออสเตรเลีย ฮองกงมุ่งให้ความสนใจเรื่องการให้ชุมชนรับภาระในการดูแลผู้สูงอายุ และมีโครงการต่างๆ ในด้านผลประโยชน์และความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ด้านบริการสนับสนุนจากชุมชน และด้านการศึกษาโดยให้ชุมชนให้การศึกษแก่ผู้สูงอายุ

ประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศที่พัฒนามากที่สุดในภูมิภาคได้เน้นการให้ครอบครัวรับภาระในการดูแลผู้สูงอายุ รัฐได้อนุมัติงบประมาณจำนวนมากสำหรับการแพทย์และการรักษาพยาบาลผู้สูงอายุ และส่งเสริมให้มีการดูแลรักษาผู้สูงอายุภายในบ้าน ซึ่งเป็นการเตรียมรับภาระเนื่องจากจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างมาก การดูแลผู้สูงอายุภายในบ้านจะเป็นหน้าที่รับผิดชอบของสตรีเป็นส่วนใหญ่ซึ่งได้แก่ภรรยา บุตรสาว และบุตรสะใภ้ ชาวญี่ปุ่นมีความเห็นว่ามีความจำเป็นจะต้องให้การดูแลผู้สูงอายุภายในครอบครัวและชุมชนเนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจ และได้พยายามเผยแพร่ทัศนคตินี้สู่คนรุ่นหนุ่มสาว

นอกจากนั้นบริษัทและธุรกิจภาคเอกชนยังมีนโยบายการจ้างงานตลอดชีวิตเพื่อให้เกิดความมั่นคงในการทำงานและเกิดความจงรักภักดีในหมู่พนักงาน สิงคโปร์มีนโยบายและโครงการที่ชัดเจนเกี่ยวกับผู้สูงอายุและมุ่งเน้นให้ครอบครัวดูแลผู้สูงอายุ โครงการระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ เน้นมาตรการในการป้องกันเพื่อชะลอและลดความเสี่ยงในการเจ็บป่วยและพิการ รัฐบาลสิงคโปร์มีนโยบายที่ชัดเจนที่จะต้องสนับสนุนและทำให้เศรษฐกิจและสังคมของประเทศมีความมั่นคงในขั้นพื้นฐาน เพื่อผสมผสานและสอดแทรกให้ชุมชนรับภาระดูแลผู้สูงอายุได้ โครงการที่มีชุมชนเป็นพื้นฐานในการบริการและดูแลผู้สูงอายุได้แก่ โครงการที่อยู่อาศัย การฝึกอบรมเพื่อใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน การอบรมผู้ให้บริการด้านการแพทย์แก่คนสูงอายุที่อ่อนแอและไม่สามารถลุกจากเตียงได้รวมทั้งผู้ป่วยเรื้อรัง ส่วนโครงการเพื่อการป้องกันจะเป็นโครงการสำหรับคน

¹ ที่มา : วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [ข้อมูลออนไลน์]. สืบค้นจาก

http://www.cps.chula.ac.th/pop_info/thai/nop7/aging/policy32.html วันที่ 31 มกราคม 2552

หนุ่มสาวที่เน้นการปฏิบัติตนเพื่อให้มีชีวิตที่มีคุณภาพดี โครงการต่างๆ โดยเฉพาะด้านสวัสดิการ
ของทุกประเทศได้รวมผู้สูงอายุเข้าไว้ในฐานะเป็นทรัพยากรที่สำคัญ และในขณะเดียวกันก็ได้เสนอ
แนะให้ภาคเอกชนริเริ่มการให้ความสนับสนุนและร่วมมือมากขึ้นในการเกื้อหนุนผู้สูงอายุ

มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2550¹

รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2550²

มติคณะรัฐมนตรีในวันอังคารที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552 คณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2550 ตามที่คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติเสนอ ดังนี้

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ประธานกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ แจ้งว่า คณะกรรมการผู้สูงอายุ (กผส.) ได้มีมติในคราวประชุม ครั้งที่ 7/2551 วันที่ 11 ธันวาคม 2551 เห็นชอบให้เสนอรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2550 ต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. ข้อมูลประชากรผู้สูงอายุในปี 2550 มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุ (ตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป) ประมาณ 7 ล้านคน
2. ด้านสถานการณ์สุขภาพผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ประเมินสุขภาพตนเองว่ามีสุขภาพดี คิดเป็นร้อยละ 43.0 โดยผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป พบว่ามีปัญหาสุขภาพมากกว่าผู้สูงอายุช่วงอื่น
3. ด้านการดูแลผู้สูงอายุ สถานภาพของผู้สูงอายุในครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ในฐานะหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 56.4 จึงมีผลทำให้สัดส่วนของผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวมีเพียงร้อยละ 7.7
4. ด้านการทำงาน รายได้ และการออมของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุที่ทำงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 35.1 โดยภาคใต้มีจำนวนผู้สูงอายุที่ทำงานสูงสุดและส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรม นอกจากนี้ ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพเป็นลูกจ้างส่วนใหญ่อยู่ในภาคเอกชน มีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 6,246 บาท/เดือน ชั่วโมงการทำงานเท่าเดิมคือ 41.8 ชั่วโมง/สัปดาห์ เมื่อเทียบกับปี 2549 แต่กลุ่มผู้ใช้แรงงานผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทำงานนอกระบบ คิดเป็นร้อยละ 90.7 ของกำลังแรงงานผู้สูงอายุ
5. ด้านการเข้าถึงข้อมูลการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิตพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เข้ารับการศึกษาลักษณะการศึกษานอกโรงเรียน ประมาณ 6 ล้านคน
6. สถานการณ์เด่นของผู้สูงอายุปี 2550 ในปีนี้มีความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นความสำคัญและเตรียมสังคมไทยให้พร้อมรับกับการเป็นสังคมผู้สูงอายุ จึงมีสถานการณ์เด่น 4 กิจกรรม ได้แก่ การสรรหาผู้สูงอายุแห่งชาติ ประจำปี 2550 มาตรการทางภาษีสำหรับผู้สูงอายุ บทบาทท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุและเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ
7. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ประกอบด้วย ประเด็นการดูแลผู้สูงอายุที่ควรให้ความสำคัญ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการรับรู้สิทธิของผู้สูงอายุ และบทบาทท้องถิ่นในการดูแลและจัดการผู้สูงอายุในท้องถิ่นตนเองได้

¹ ที่มา: สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี [ข้อมูลออนไลน์] สืบค้นจาก <http://www.eppo.go.th/admin/cab/cab-2552-02-03.html#18> เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552

ผลการประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.)¹

นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) ครั้งที่ 1/2552 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วันที่ 23 มกราคม 2552 เวลา 14.30 น. ณ ห้องประชุมงบประมาณ อาคารรัฐสภา 3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) ครั้งที่ 1/2552 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการประชุมสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ที่ประชุมเห็นชอบแนวทางการเร่งรัดดำเนินการนโยบายเรื่องการจ่ายเบี้ยยังชีพ เพื่อมอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เรื่องการจ่ายเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 1) กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานคร 2) สำนักงบประมาณ 3) กระทรวงการคลัง และ 4) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ) พร้อมแต่งตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินงานนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยมี นายวิฑูรย์ นามบุตร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่พิจารณากำหนด แนวทางการผลักดันให้หน่วยงานที่มีภารกิจรับผิดชอบการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เร่งรัดการดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล และดำเนินการตามขั้นตอน ระยะเวลา แนวทางตามนโยบายเร่งด่วน ฯ โดยขอให้เริ่มจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุภายในเดือนเมษายน 2552

พร้อมกันนี้ที่ประชุมยังเห็นชอบการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านกองทุนผู้สูงอายุ ในการขยายวงเงินให้ผู้สูงอายุกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพรายบุคคล จากเดิมคนละไม่เกิน 15,000 บาท เป็นกู้ยืมเงินได้คนละไม่เกิน 30,000 บาท ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน รวมทั้งเห็นชอบการปรับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการติดตามการดำเนินการตามนโยบายและแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฯ โดยมีศาสตราจารย์นายแพทย์สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล เป็นประธานฯ ดำเนินการกำหนดกระบวนการ ขั้นตอน งบประมาณในการปรับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฯ โดยใช้ผลการประเมินเป็นฐานในการปรับแผนฯ และคำนึงถึงทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วม โดยมีความเหมาะสมกับสถานการณ์และสอดคล้องกับการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

¹ กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก [ข้อมูลออนไลน์]. สืบค้นจาก.

<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=386990> วันที่ 31 มกราคม 52

ข่าวจากสื่อมวลชน

รมต.พม.แจกคุณสมบัติผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ¹

นายอิสสระ สมชัย รมว.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แถลงภายหลังการประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติครั้งที่ 2 ที่มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในที่ประชุมว่าที่ประชุมได้กำหนดระเบียบและคุณสมบัติของผู้สูงอายุที่จะได้รับเบี้ยยังชีพ ได้ข้อสรุปว่าผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินดังกล่าวจะต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ

1. อายุ 60 ปีขึ้นไป นับตั้งแต่วันที่ 31 มี.ค. 2552
2. ต้องไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิ่งทีทางหน่วยงานของรัฐได้รับความช่วยเหลืออยู่ อาทิ ผู้ได้รับบำนาญ บำนาญ และคนชราที่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐอยู่แล้ว
3. ไม่เป็นผู้ที่ได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนจากรัฐ

ทั้งนี้ผู้สูงอายุที่ต้องการรับเบี้ยยังชีพจะต้องนำสำเนาบัตรประชาชน หรือบัตรอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐ และสำเนาบัญชีเงินฝากธนาคาร หากผู้สูงอายุไม่สามารถมารับได้ด้วยตนเอง ให้มอบฉันทะให้ผู้อื่นรับแทน โดยผู้สูงอายุสามารถยื่นหลักฐานได้ในระหว่าง 26 ก.พ. 52 - 15 มี.ค. นี้ ที่เทศบาลหรืออบต.ที่ผู้สูงอายุมีชื่อในทะเบียนบ้าน ส่วนกทม.สามารถยื่นได้ที่สำนักงานเขตที่มีทะเบียนบ้าน ซึ่งจะมีการจ่ายเงินงวดแรกให้ตั้งแต่สิ้นเดือนเม.ย. 2552 นี้เป็นต้นไป

เมื่อถามถึงร่างพ.ร.บ.ผู้สูงอายุที่ยังมีปัญหาอยู่ในสภานั้น รมว.พัฒนาสังคมฯ กล่าวว่า ไม่เกี่ยวข้องกับกาจ่ายเบี้ยยังชีพในครั้งนี้ เพราะเป็นคนละส่วนกัน เป็นเพียงกฎหมายที่แก้ไขเพื่อให้จ่ายเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุจากทุก 6 เดือนมาเป็นทุกเดือนเท่านั้น ส่วนตัวเงินที่จะนำมาจัดสรรให้มันเป็นเงินที่อยู่ในงบประมาณกลางปีเพิ่มเติมและงบประมาณปี 2553 ซึ่งได้จัดสรรไว้เรียบร้อยแล้ว

¹ที่มา <http://breakingnews.nationchannel.com/read.php?newsid=364799>

สำนักวิชาการ ให้การบริการทางวิชาการ

๑. ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ ให้บริการในวันและเวลาราชการ
  - กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านการเมืองการปกครอง ความมั่นคง การทหาร การยุติธรรม กฎหมายระหว่างประเทศ
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อนุญาโตตุลาการ ทรัพย์สินทางปัญญา
  - กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๑ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านเศรษฐกิจ พาณิชยกรรม การเงิน การคลัง การธนาคาร การลงทุน งบประมาณ ประกันภัย
อุตสาหกรรม คมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรและสหกรณ์
  - กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านสังคม การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม แรงงานและสวัสดิการสังคม เด็ก สตรี
การสาธารณสุข การท่องเที่ยว การกีฬา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การพลังงาน
๒. ณ จุดบริการสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (E-knowledge Services) อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๓
ให้บริการในวันและเวลาราชการ สำหรับวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้บริการถึงเวลา ๑๙.๓๐ น.
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๗ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๘

พิมพ์ที่สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ออกแบบปกโดย น.ส.รติมา ศารทะประกา